

ШҮМ-ЧОН ИЗОЛЫК

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ 3-шо (143) №, 2025 ий март

Йошкар-Оласе да Марий Элысе Высокопреосвященнейший митрополит Иоаннын благословитлымыже почеш

ПҮТЫМ ШОТ ДЕНЕ КУЧЫШО ЕНГЛАН КУГУ СУАП ЛИЕШ

Кугу пүтö нерген кумдан палыме святой Ен-шамыч мом ойленыт? Православный Черкын кугу туныктышыжо-влак ты подвигын поро лектышыжлан мом шотлат? Лудшо-влаклан святой праведный Иоанн Кронштадтскийын икмыняр виян шонымашыжым ушештарена.

– Пүтö – сай туныктышо. Пүтым кучышо ег вашке умыла: айдемылан шагал кочмо денат сайын илаш лиеш. А ме опкынланаш йöратена, сандене пүртүс йодмо деч ятыр утым кочкина да йўына. Пүтö шўм-чоннан чыла сулыкшым, тöрсыржым, лушкыдылыкшым почеш. Вўдысö лавыра пундашке вола да вўд яндарештеш гын, тушто улшо шукш-копшанге, шўк кояш тўгалыт. Мемнан осал кумылшупшмашнат пүтö годым тыгак пүсештеш. Ты осалым шке вийна дене она сене, мыланна Юмын полишыжо, Тудын чаманымыже, утарымыже чот кўлмö палдырна. Тидым умылен, Юмым сöрвалаш кумылна почылтеш. Пүтö мемнан сулыкан капкылнам ўнышемда, тудын шыгыремдымыж деч чоннам утара. Тугеже чоныштына Юмын порылыкшылан озаланаш куштылгырак лиеш, тудо пуйто шулдырангеш да Пылпомыш деке лишемашыже йөн почылтеш.

Кö пүтым уло кумылын да чын куча, тудо шке чоныштыжо волгыдым да куштылгылыкым шижеш. Тыгай годым поро пашам ыштыме шуэш,

ушыш сай шонымаш толын пура, шўм яндаррак да чаманыше лиеш. Ыштыме сулыкшым чон пўсыракын шижеш, тудын верч ойгыра. Кеч-могай сулыкат тамык марте шуктен кертмым умылен, сулыкшо верч öкынымаш айдемым авалта. Пүтö годым капдыме осал шўлыш-шамычын чоялыкышт, ўчим ыштымышт пешак коеш. Юмын корныш шогалше ег Юмын порылык тулжо дене волгалтеш, сандене тидлан нуно чот сырат да тўрлö опышым шындылыт.

Пүтым кучыдымо егын уда кумылшупшмашыже ок сорлыкклалт, шонымашыже шотдымо лиеш, а осал шижмашыже эшеат чот виянгеш да тудым сена. Айдеме сай могырыш ок вашталт гын, илыш корныжо уда велыш лупшалтеш. Илышын тўн цельжым – чоным утарымашым – ынде тудо ок уж. Шуко оккўл паша тудым авалта, кажне опкынлыкшо чотрак озаланаш тўгалеш. Чон шкенжын утаралтмашыж верч ок тырше гын, яраш кодеш. Тыгай егын паша лектышыжат шотдымо лиеш, вет тудо чыла ушыжым, эрыкшым, шижмашыжым тўн огыл пашалан кучылтын.

Пүтым кö шот дене куча, тудо Пылпомышысо Ачана деч суапым налеш. Господь Шкеак каласен: «Енлан койдымым ужшо Ачат тылат шинчаш койшын пöртылта» (Мф. 6:4). Тиде суапше йöратен пуымо, мыланна эн кўлешан да пайдале лиеш.

ХРИСТОС ДЕКЕ МЕМНАМ СВЯТИТЕЛЬ ГУРИЙ АЧАНА КОНДЕН!

Озангысе святитель Гурий ачанан 470 ий ончык архиерей хиротонийым эртымышым Юл кундемысе православный тўна тений 16 февральыште палемден. Историйыште лийше тиде кугу куаным шарнен, 15 февраль кастене Озангысе Кремльын Благовещенский соборыш-кыжо архиерей-влак погыненыт.

Йўдвошт кумалмашым Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитше Иоанн, Озангын да Татарстанын митрополитше Кирилл, Альметьевскын да Бугульман епископшо Мефодий, Набережные Челнын да Алабогын епископшо Гавриил пырля вўденыт.

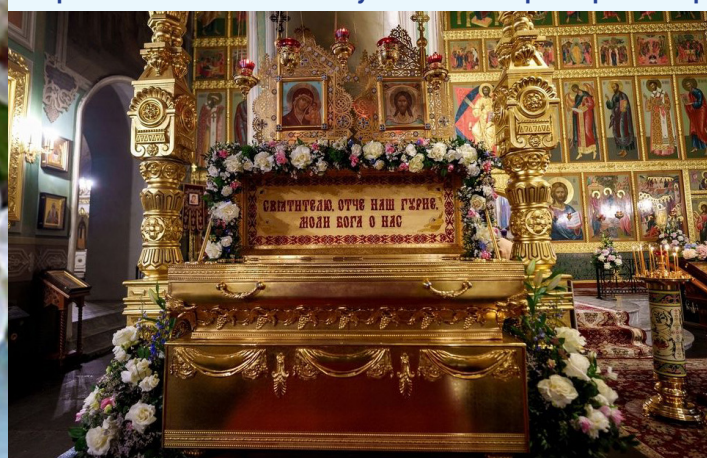
Архипастырь-влаклан служитлаш Татарстан митрополийын секретарьже иеромонах Кирилл (Корытко), Озанг олан I округшын благочинныйже протоиерей Владимир Самойленко, Благовещенский соборын ключарьже иерей Виктор Бельских, Озангысе Введенский Кизический монастырьын настоятельже игумен Пимен (Ивентьев), Свяжскысе Богородице-Успенский монастырьын наместникше игумен Аркадий (Логинов), Озангысе Иоанновский монастырьын настоятельже игумен Алексей (Яцейко), тыгак Озангысе ятыр храмын настоятельышт ден клирикишт полшеныт. Черке муро-шамычым Марина Литвиненкон вуйлатыме архиерей хор

мурен. Эр кумалмаш годым 136-шо псалом гыч «Вавилоньысе энгерлаште...» муро тений икымше гана йонгалтын.

Евангелийым лудмо деч вара проповедьым иерей Виктор Бельских ойлен. Службо мучаште духовенстве ден мирян-влак Господьым Вашлийме пайремым моктен муреныт. Озангын да Татарстанын митрополитше Кирилл чылаштым пайрем дене саламлен, пырля кумалмылан мемнан владыка Иоаннлан поснак чот тауштен ойлен:

– Шерге владыке-влак, кугун пагалыме ача, шерге иза-шольо ден ака-шўжар-влак! Мемнан дене пырля кумалше владыкым, митрополит Иоанным, таче поснак шокшын саламлыме шуэш. Озанг мланде дене тудо уло шўм-чонжо дене кылдалтын, святитель Гурийлан шке йўратымашыжым да пагалымашыжым ончыкташ толын. Мемнан храм ден монастырьна-влак тендам да лишылда-шамычым вашлияш эре ямде улыт. Шерге иза-шольо ден ака-шўжар-влак! Таче ме эрласе кугу пайремлан тўналтышым пыштышна. Пагален шарныме ты кечым календарьыште посна огыт палемде гынат, тудо шўмыштына ила, илышнам волгалтара. Таче кумал шогымо Благовещенский храмым святитель Гурий ачана шке негызлен. Тудын молитваж дене Господь Юмо чыланнам утарыже да серлагыже.

Эрлашыжым, 16 февральыште, Озангысе Кремлын Благовещенский соборыштыжак Юмын литургийым Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитше Иоанн, Озангын да Татарстанын митрополитше Кирилл, Альметьевскын да Бугульман епископшо Мефодий, Волжскын да Шернурын епископшо Феофан, Набережные Челнын да Алабогын епископшо Гавриил пырля служитленыт.

Литургийысе ектенийлаште Юмо деч тыныс илышым йодыныт, Российын воинже-влаклан полшаш сөрваленыт. Проповедьым игумен Аркадий (Логоинов) ойлен. Службо годым Озангысе духовный семинарийын 4-ше курсыштыжо заочно тунемше Стефан Корчагиным диакон лияш кид пыштыме йўлам эртареныт. Литургий мучаште святитель Гурий ачанан святой мощыжо ончылно тауштымо мурым муреныт. Озангын да Татарстанын митрополитше Кирилл чылаштымат пайрем дене саламлен да тыге ойлен:

– Преосвященный шерге владыке-влак! Кузун пагалыме ача, шерге иза-шольо ден ака-шўжар-влак! Озанг кундемын икымше архиерейже Гурийын епископ хиротонийже 470 ий ончыч тиде кечын Моско Кремлын Успенский соборыштыжо эртаралтын. Тиде кугу событий Иван Васильевич

кугыжан да Москон митрополитше Макарийын тыршымышт дене шукталтын. Владыка Макарий дене пырля кок архиепископ, шым епископ да 76 священник служитлен. Мо онгайже: тачысе кече семынак ты кече тунам Господьым Вашлийме пайремын эрлашынже да рушарня лийын. Святитель Гурий ачанан Озанг мландыш толмыж дене уло Юл кундем мучко Православий шарлен да пенгыдемын. Тунам Озанг епархий Астрахань гыч Виче марте кумдыкым айлен, тыште шуко тўрлő калык илен. Владыка Гурийлан чылажымат угыч тўнгалаш логалын. Икмыняр жап эртымеке, Озанг епархий Астрахань гыч Тобольск ола марте шарлен, 1200 приход да 27 монастырь лийын. Верысе калык-влакын йылмыштым палыдыме святой айдеме тыш толын да кугыжаныш власть дене огыл, а ўнышылыкшő, апостол служенийже да кугу йōратымашыж дене ен-шамычым Христос деке конден. Уло Юл кундемыште тачат тудын паша лектышыжым ужына. Святитель Гурий ачанан, кугу чудотворецын, молитваж дене Господь Юмо мыланна ўшанымаште пенгыдын шогаш да Юмым кычалше ен-влаклан ўшанле энгертыш лияш полшыжо. Эше икана чыладамат пагален шарныме пайремна дене саламлем, пырля кумалмылан кугу таум ыштем!

**ПРЕОСВЯЩЕННЫЙ ВЛАДЫКА
ФЕОФАНЛАН 28 ФЕВРАЛЫШТЕ – 50 ИЙ!
ЧАПЛЕ ЛҮМГЕЧЫЖ ДЕНЕ ШОКШЫН САЛАМЛЕНА!**

2017 ий 6 октябрьыште Марий кундемыш Моско гыч куан уверчонештен тольо: Марий Элыште Марий митрополий пашам ышташ тўналеш. Тушто кок: Йошкар-Ола ден Волжск да Шернур – епархийлиеш. Волжск да Шернур епархийым вуйлаташ Скопинский епархийын клирикшым, Николо-Чернеевский пўрєн монастырьын настоятельже игумен Феофаным (Данченковым) сайлыме.

11 октябрьыште Рязань область Александроневский районысо Заборово селан черкыштыже тудым архимандрит саныш шогалтыме. А 18 ноябрьыште Москоко Донской пўрєн монастырьын Кугу соборыштыжо эртыше Литургий годым Москон да уло Русьын Патриархше Кирилл архимандрит Феофаным Волжск ден Шернур епархийын епископышкыжо шогалтыме хиротонийым эртарен.

23 ноябрьыште епископ Феофан Волжск олase Свято-Никольский соборышто шке священникше да черке служительже-влак дене икымше гана вашлийын, икымше молебным эртарен. Тыге ме владыка Феофан дене палыме лийна, теve ынде 50 ийым темыме пайремжымат пырля вашлийна.

Шочмо кечыж деч ик кече ончыч, 27 февральыште, Волжск олase Никольский кафедральный соборышто Юмын литургийым кок архиерей – митрополит Иоанн ден епископ Феофан – служитлыш. Нунылан Волжский епархийын священнослужительже-влак да Йошкар-Ола епархийын клирикше диакон Андрей Дружинин полшышт. Черке мурым Любовь Михееван вуйлатыме архиерейский хор, Елена Васильеван вуйлатыме хор да Мария Захарован калык хоржо мурышт.

Литургий деч вара лўмгече вашеш шуко саламлымаш йонгалте. Епископ Феофаным Руш Православный Черке да шке лўмжў дене Йошкар-Олан да Марий Элын Высокопреосвященнейший митрополитше Иоанн саламлыш. Пўлек шотеш Москон да уло Русьын Патриархше священномученик Ермогенын юмонажым кучыктыш, вет тудо, Патриарх престолыш шогалмешкыже, Озангын икымше митрополитше лийын.

Лўмгече лўмеш шуко поро мутым моло священнослужитель ден пагален толшо ятыр прихожан, тыгак Волжск олан да районын администрациялашт гыч пашаен-влак кугешнен каласышт.

Ончыкылык архипастырь Феофан (шочмо годсо лўмжӧ – Андрей Юрьевич Данченков) Рязань ола гыч, 1975 ий 28 февральыште пашазе-влакын ешыштышт шочын. Шочмо олесе 39-ше номеран профессионально-технический училище деч вара, 1993 ийыште, Рязаньысе духовный училищыш тунемаш пурен. Тунемме жапыштак Рязаньын да Касимовын архиепископшо Симонин (Новиковын) иподиаконжылан да келейник-шылан тыршен. Ты архиепископ 1994 ий 1 октябрьыште Андрей Данченковым целибатан (мужырагаш чарыме) диакон саныш, латкум кече гыч иерей саныш шогалтен. А 1995 ий 22 январьыште Рязань областысе Шацкий район Эммануиловка селесе преподобный Сергей Радонежский лўмеш храмыште, Святитель Феофан Затворникым пагален, Феофан лўм дене монахыш шогалтыме ўп пўчмӧ йўлам эртарен. Тиде хиротоний деч вара идалык Рязань олесе храмлаште служитлен, а 1996–1998 ийлаште Свято-Троицкий пӧръен монастырьыште послушанийым эртен.

Священный Синодын пунчалже дене 1998 ийыште Рязань митрополийын Скопинский епархийышкыже пурышо Николо-Чернеевский пӧръен монастырьын настоятельжылан пенгыдемдыме, а 2000 ийыште игумен саныш шогалтыме. Тыгак черке судым вуйлатен, епархийын духовникше да епархийысе советын енге лийын.

2002 ийыште Москосо духовный семинарийым, 2015 ийыште Рязаньысе С.А. Есенин лўмеш кугыжаныш университетым тунем лектын. Магистр диссертацийым арален, 2018 ийыште теологийын магистрже степеньым налын.

Волжск ден Шернур епархийын кугун пагалыме епископшо Феофаным пел курымаш лўмгече пайремже дене уло шўм-чон дене саламлена! Преосвященнейший владыка Феофан, Юмын благословитлыме Марий мландыште У Сугынын волгыдыжым умбакыжат шарен илашда Юмо тазалыкым, кужу курымым пуыжо!

Москон да уло Русьын Святейший Патриархше Кириллын Волжск да Шернурын епископшо Феофаным

50 ийым темымыж дене саламлымашыже

Тендан Преосвященство!

Уло шўм-чонем дене Тендам 50 ияш лўмгече пайремда дене саламлем.

Илышдан утларак жапше шочмо Рязань кундемда дене кылдалтын: тыште Те черке послушанийым шуктымо школым эртенда, священный саным налында, монах пашам шукташ мутым пуэнда да Христосын Виноград пакчаштыже тыршаш тўнгалында. Господь Тыланда преподобный авва Сергейын Кугу кельыштыже шинчымашым налаш йӧным ыштен, тиддеч вара Те у ответственный послушаний-влакым шукташ ўжмӧ лийында.

Лым лийде тыршымыда Создательын шинчашкыже перныде кертыв огыл, икмыняр ий эртымеке, Тудо Тендам апостол влакын преемникше радамыш ушаш кумылангын да Волжск епархийым ўшанен пуэн, кушто Те ынде вич ий утла черке илышым виянгдымаште кыртмен тыршеда.

Служитлымыдам шотыш налын да лўмгече-чыда лўмеш Тендам преподобный Серафим Саровскийын III степенян орденже дене палемдаш чынлан шотлем.

Епископ пашаштыда ончыкыжымат поро тазалыкым, көргӧ куатым да Утарыше Христо-сын чыла кертше полишыжым тыланем.

Иисус Христос дене ушнымаште чот йӧратен, Москон да уло Русьын Святейший Патриархше Кирилл

«РУШАРНЯ КЕЧЕ – ПЕШ ВУЧЫМО ЖАП!»

«Рушарня кече – пеш вучымо жап!» – тыге манын кертеш Кугунур селасе Юмын Кончымо лўмеш черке пелен чумырымо Рушарня школыш да православий кружокыш коштыжо кажне ег.

Январь мучаште черкын настоятельже иерей Олег Михайлов ден Татьяна пелашыже йоча-влаклан Рушарня школым почыныт. Туныкташ верысе Кугунур школ гыч туныктышо-влакым ўжыныт.

Рушарня школыш толшо 6-14 ияш йоча-влак тений ныл предметым тунемыт. «Юмын Законом» батюшка умылтара, «Святой-влакын илышышт» дене руш йылмым да литературым туныктышо Е.Г. Павлова ден историйым туныктышо Т.Т. Кравцова палдарат, «Сымыктыш да театр» предметым марий йылме ден литературым туныктышо Е.Г. Елькина, музык урокым нангайыше Е.С. Рыбакова да хореограф Л.Г. Акулова вўдат, «Мастар кид» предметым тўналтыш классым да йот йылмым туныктышо-влак Н.Я. Уткина ден С.Н. Ивановалан да матушка Татьяналан ўшаныме.

Икымше занятий 26 январьште черкыште эртен. Олег ача йоча-влакым юмона-влак да моло арвер дене палдарен, черке кўргыштў шкем кузе кучымо нерген ойлен. Матушка Татьяна тунемшаш программе да туныктышо-влак дене палымым ыштен. Икымше молитвам йоча-влак ныжыл йўкышт дене матушка дене пырля лудыныт да муреныт, мўнгышкышт тунемаш налыныт.

Черке изилан кўра йоча-влак верысе тўвыра пўртыш погынат. Кажне занятий молитва гыч тўгалеш. Туныктышо-влак, мультимедий йўн дене пайдаланен, йочан кумылым савырат. Кажне занятий пеш онгайын, шижде эртен кая. Кызыт Кугече пайрем концертлан ямдылалтыт. Пеш сылне да кумылым нўлтышў муро-влакым матушка Татьяна туныкта. «Мастар кид» урокышто йоча-влак пўлекым ямдылат. Нуным концертыш толшо калыклан пуэдаш тўгалыт.

Тыгак кажне йочан лўмгечыжым, шочмо кечыжым палемдат, поро саламлымашым ойлат, «Кужу ўмырым, кужу ўмырым...» мурен тыланат, пўлекым кучыктат. Чыла урок деч вара шере кочкыш дене чайым але компотым йўйт, мутланат, мом уым пален налмышт нерген каласкалат. Мучашлан матушка Татьяна чылаштым вес рушарня марте шокшын ўндаш ужата.

Рушарня школыш Михайловмытын Эвелина ден Яна ўдырышт полшаш коштыт, йочашт пелен ава-влакат толыт. Нунын коклаште А.А. Аганина ден С.А. Дубининам палемдыман. Йоча-влак Рушарня школыш уло кумылын коштыт, рушарня кечым чот вучат. Тек эре тыге лиеш!

ПРАВОСЛАВИЙ КРУЖОК

– Моткоч вучымо, куанле жапна толын шуын, – манеш сулен налме канышыште улшо да православий кружокыш коштшо Лидия Валентиновна Бирюкова. – Тынар жап палыдымаште иленна, ынде радамлен туныктымылан моткоч йывыртенна. Мылам эн шергыже – чоным туржшо йодышым пеш ласкан рашемдымаш. Батюшкана поро кумылан, тыматле койышыжо, шуко палымыже, айдеме чоным умылымыж дене шкеж деке савыра. А матушкана чыла шотыштат молодец! Мурымыжым, молитвам лудмыжым колыштам – кумылем тодылалтеш. Йодем коршта гынат, занятийш толам.

– Мемнам черкыште шкем кузе кучаш ниго туныктен огыл, садлан ормалгымаш чўккыдын лектын. Ала иктаж-мом тыге огыл ыштем? Службын могай ужашыже кая? Тыгай йодыш шукуштым тургыжландарен. А батюшка Олег ден матушка Татьяна моткоч простан да келгын умылтарат, – ойла «Изи мўкш» йочасадын воспитательже Нина Михайловна Турецких. – Службышто кидыш кучен, тудын почеш мурымо книга – моткоч шерге чон пўлек! Службо эртымым огынат шиж. Пырля мурен, Юмым чапландарен-сўрвален, ме ик еш гай чучына! А вет батюшка эше занятийште службын кажне татшым умылтар! Кугу деч кугу таум нунылан ойлем.

– Кружокын кажне занятийшкыже уло кумылын толам, – мутым шуя Нина Михайловна коллегыже, Елена Ивановна Рябинина. – Тыште посна кумыл озалана, у шинчымашым погена. Теве церковнославянский алфавит могай онгай да неле улмаш. Лудаш тўчена, возена, каллиграфий моштымашнам шуарена! Молитвам мураш мылам пеш келша. Татьяна Ивановна мастарлыкшылан ўрат веле! Кум йўк дене мемнам мураш туныкта, чытышыжат сита вет!

Теве тыгай шонымаш православий кружокын кажне тунемшыжын. А нуно ятырын улыт, мўнгысў сомылым коден, 13-16 ег коштеш, самырык-влакат улыт.

Православий шўлыш селаштына ила! Тидлан ме Олег ача ден матушка Татьяналан тауштена. Тек кумылышт эре нўлтшў лиеш, а Юмо нуным арален-серлаген шога!

Елена ПАВЛОВА,
Оршанке район

ЮМО ДЕКЕ САВЫРА

Господьым Вашлийме пайрем кечын, 15 февральыште, Кугунур селасе Юмын Кончымо лўмеш черкын прихожанже-влак паломник семын икымше гана лектыныт.

Автобус да машина дене 36 ег Кучко селасе Господьым Вашлийме лўмеш черкыш Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитше Иоаннын вуйлатыме службыш миен. Икеш семын чумырген, чон йодмым шуктен, кумалмашке ушненыт.

Моткоч поян, чоным тарватыше, мотор, тошто черке, шуко священник, тиде черкын чапле йўкан пўрєен хоржо – чылажат чоным тарватен, кумылым нўлтен. Митрополит Иоанным ужың, тудын йўкшым колыштынак чон канен. Крестный ход, проповедь, пырля Юмым сўрвалымаш шуко-шуко жаплан шарнымашеш кодыт.

Кугу деч кугу таум Юмын Кончымо лўмеш черкын настоятельже иерей Олег Михайловлан да матушка Татьяналан ойлена, вет нуно черке ешым чумырат, прихожан-влакын кумылыштым шуктат. Тыгай пырля лектын коштмаш вашкылым пенгыдемда да ег-влакым Юмо деке утларак савыра.

Елена ПАВЛОВА,
Оршанке район

ЭРЕ ЯМДЕ УЛЫНА

Арын школышто ик тылзе жапыште Элым Аралышын кечыжлан пӧлеклалтше военно-патриотический шӱлышан шуко мероприятий эртен.

Российысе «Блокадный хлеб» акций почеш «Блокада Ленинграда» лӱман документальный фильмым онченна. Кечылан ик еглан 125 гр. кинде веле пуалтын. Пеш шагал лийын гынат, Сенгымаш кечым лишемдыме, шакше фашист-влакым поктен колтымо.

Историй дене кылдалтше «Остаться человеком» и «Всё для фронта, всё для победы» лӱман информацийым лончыленна. Тыште ме теве мом пален нална: илышыште лӱддымын кучедалман, пенгыде лийман, тӱшкаште ик ой дене чын верч шогыман, Юмылан кумалман.

Тыгак «Ну-ка, рвезе-влак!» конкурс да «Тыланда вуйым савена, салтак-влак» концерт эртенит.

Специальный военный операций гыч отпускуш толшо боец Владимир Сергеевич Яковлев дене вашлийнна. Тудо сӱй пасушто патырлык ден лӱддымылыкым ончыктымо нерген каласкален.

– Шке илышым чаманыде, шочмо элнам ӱшанлын аралыман, – ойлен шольо-шӱжарже-влаккан.

Афганистан гыч Совет войскам лукмо кечын урок деч вара 4-9-ше класслаште тунемше-влак эн йӧратыме «Зарница» модыш дене модынна. Тудым Арын селасе Христосын Шочмыжо лӱмеш храмын настоятельже протоиерей Николай ача да тыште пашам ыштыше-влакын полшымышт дене ынде луымшо ий эртаренна.

Модыш тӱналме деч ончыч храм тураште поро пашалан полшышо молитвам лудынна. Вараже ныл командылан («Йошкарге», «Ужарге», «Канде», «Кӱрен») шелалтын, маршрут почеш станцийлаш вашкенна. Туштыжо консультант-влак вученыт.

Кажне команде заданийым лийжак манын шуктен, чылам патриот шӱлыш авалтен. Денис Александровын вуйлатыме команде чыла нелылыкым сенген, икымше верым налын. Егор Кольцовын командыже гранатым эн умбаке кудалтен да пневматический винтовко дене лӱйкалымаште ойыртемалтын. Дима Суворовын командыже строй дене, мурым муiren, чаткан эртен да военный историй дене викториныште шуко йодышлан вашештен. Матфей Егоровмыт «Икымше медицине полыш» станцийште ойыртемалтыныт.

Кажныже шке вийжым терген кертн, моштымашыжым ончыктен. Патыр полмезе-влак ӱшанле энгертыш улыт. Пытартышлан Николай ача дене пырля Келшымаш футболла модынна. Келшымаш сенген! Ме чыланат моткоч йывыртыше мӱнгышкына пӧртылынна. Поро пашалан эре ямде улына!

**Нина ЯКОВЛЕВА, Александра БОГДАНОВА,
София ВАСИЛЬЕВА,
Арын школ, Морко район**

Тукым шольым икана тыге каласыш: «Святой-шамычшым молан сөрвалаш кӱлеш, вигак Юмо деч йодаш ок лий мо?» Тиддеч изиш ончычрак мый ик палымемым ты шольымланак ик пашаштыже полшаш йодынам ыле. Тидыже тагастарен умылтараш пеш йӱнан лие! «Мый дечем посна тудо тылат полша ыле мо?» – маньым шольымлан. «Уке докан», – лие вашмут. «А молан?» «Тудо тыйым сайынрак пала, сандене отказашыже йӱндымӱ ыле», – умылтарыш шкеак.

Пылпомышлан йӱрышӱ-шамычым Юмо утларак сайын пала, сандене нунын йодмыштым шукташ вашка. Преподобный Нектарий Оптинский ойлен: «Чыла святой-влак, мемнан верч Юмым сӱрвалыза! манын ойледа гын, Пылпомышто нуно иканаште каласат: «Юмо, серлаге!» Тунам тыландат кугу пайда лиеш. Йолташым мландымбалне огыл, а Пылпомышто кычалза, илышыштыда тудо эн ўшанле лиеш».

Тидын нерген эше интернетесе «Мемнан Господь Иисус Христосна» группышто сай материал уло. Тушто тыге ойлалтеш:

– Мландымбалысе йолташна-влак мыланна шерге улыт. Нунын деч умылымашым, полышым вучена. Кӱн ўшанле йолташыже уло гын, тудо пиалан: ваш энгертен илыме деч шергаканже мо лийын кертеш? Нунылан когыляныштат илаш куштылго. Но чылаж годымак тыге ок лий, вет мемнан кокла гыч кажныжын шке ситыдымашыже, лушкыдылыкшо уло. Ончысо йолташ южгунам ужалышыш веле огыл, тушманышкат савырнен кертеш. Тыгай годым икте-весе нам проститлен кертына мо?

Кунам ме лишыл але торасе йолташна нерген шонена, тудо шукож годым тидым ок пале, а Пылпомышысо святой-влак чыла палат манын, преподобный Порфирий Святогорец каласен. Нуно кӱлеш жапыште эре полышым пуэн кертыт, сандене йолташым нунын коклаште кычалман. Юмын литургийште священник кумалаш йодмо кажне егын лӱмжым лудеш: кеч тудо илыше, кеч шукерте колышо – нигӱмат монден кодышаш

ЎШАНЛЕ ЙОЛТАШЫМ ПЫЛПОМЫШТО КЫЧАЛМАН

огыл. Илышыште иктаж вере мӱнгешла лийын гын, Юмо тыгай батушкам пенгыдын шижтарен. Мландымбалне тыглай священник-влак шке порысыштым ўшанлын шуктат, а Пылпомышто святой-шамыч тылечат ўшанле улыт. Мом йодмына мыланна пайдале гын, нуно тидын верч Юмым сӱрвалат, а пайдаже уке гын, вес йӱн улмо нерген шижтарат.

«Святой» мутшат Юмын улмым ончыкта, славян йылме гыч кусараш гын, кӱшыч, Пылпомыш гыч налмым палдара. Нунын гоч ме Юмын тӱсшым ужына манын ойлалтеш Евангелийште, да Юмын эрыкшым нуно Суксо-влак семынак шуктат.

Черкысе канонизаций деч ончыч святой ликыш Юмо пурта, Пылпомышто святой лийше егым вара мландымбалне чапландарат. Айдемын колымыж деч вара тудын илыш корныжым шымлат, кузе колымыжат шуко каласен кертеш. Чылажымат пален налмеке веле иктешлымашым ыштат: ты айдеме мландымбалне илымыж годым Юмо дене пырля лийын але уке?

Калыкын кугун пагалымашыже улмо дене гына святой ликыш пурташ ок лий. Илышыжым порын илен эртарыше егын Юмылан йӱрышӱ улмыжым палдарыше пале-влак лийшаш улыт. Тыгай егым сӱрвален йодмо дене иктаж полыш лиеш гын, тугеже тудо мемнам колеш, шкежат Господь пелен улеш да мемнан верч кумалеш. Черкысе канонизаций тиде награде монь огыл, святой ег-влаклан тудо ок кӱл, колымекышт, нуно Юмо деч кугу суапым налыныт. Тидыже мыланна пример шотеш кӱлеш. Айдемын чонжо ок коло, Пылпомышто улмыж годым тудо эшеат кугу полышым пуэн кертеш.

Черкын кажне святойжо – Юмылан йӱрышӱ личность. Святойын илышыже да подвижше нерген шуко пален налаш тыршена гын, мыланна тиде пеш пайдале. Нунын чон порылыкышт, Юмылан таум ыштен моштымышт, нелылыкым сеген лекмышт мемнам чыташ туныктат. Тугеже преподобный Нектарий Оптинский ачана туныктымо семын меат каласена: «Чыла святой-влак, мемнан верч Юмым сӱрвалыза!» А Пылпомышто нуно иканаште ойлат: «Юмо, серлаге!» Чӱчкыдынак тыге ыштена гын, нунын кумалмышт полшымо дене чоннам утараш ўшанна ешаралтеш.

Юмын литургийште «Чылалан тыныс лийже» манын кумалына. Юмо икте-весе пагален, ваш келшен илымым, пырля кумалмым йӱрата. Ме вес егын мемнан верч кумалмыж дене утаралт кертына, тидым эре шарныман. Тыныслык да йӱратымаш курым-курымеш лийже манын, мыланна икте-весе на верч кумалман. Уке лийына гын, мемнам иктажше шарналта мо? Тидын нерген илымына годымак шоналташ да шукож еглан порым ыштен шукташ кӱлеш. Чылаж нерген ончылгочак шонышо еглан кажне кечын чыла святойым сӱрвален йодаш але «Господь Иисус Христос Юмына, святой ачана-шамычын кумалмышт дене мемнам, сулыкан-шамычым, серлаге!» манын кумалаш пугырак сай.

САЛАМЛЕНА!

Йошкар-Оласе Юмын Аван мален колтымыж гай колымыжо лүмеш храмын настоятельже протоиерей Сергей Филонов 1 мартыште 65 ийым темен.

Йошкар-Оласе Юмылан ўшаныше ешеш шочын-кушо рвезе Армий деч вара Москосо духовный семинарийым тунем лектын. Юмылан служитлыме корныжо Тверь епархийысе Кашино олаште 1985 ийыште тўгалын. 1989 ийыште тудым шочмо кундемысе Семеновко селасе черкыш кусаренит. 1991 ийыште протоиерей саныш шогалтеныт, а 2006 ийыште Юмын Аван мален колтымыж гай колымыжо лүмеш храмым ўшанен пузныт.

Черкыште служитлыме деч посна моло послушанийым шуктен: Йошкар-Оласе да Марий Элысе епархий управленийын икымше секретарьже, Олыкмарий черке кумдыкын благочинныйже, 7-ше №-ан ўдырамаш колонийын духовникше лийын, епархийыште икымше Рушарня школым почын, эше ятыр моло пашам шуктен да пашажлан ятыр награде дене палемдалтын.

Протоиерей Сергийым пайремже дене шокшын саламлена да пенгыде тазалыкым, кужу курымым, Руш Православный Черкым тўзландарымаште Юмын полышыжым тыланена.

ЮМЫН ВЎД ПАЛДАРЕН

Ик онгай историйым Владимир областысе Юмын Аван Тихвинский юмоҥаже лүмеш черкын настоятельже Александр Брагар каласкален:

– Коңыла йымакыже пластик атым чыкалтен, черкыш палыме ик ковай пурыш. Шкеже омсалондем гычак ойлаш тўнгале. «Кугызам пелен ўмырем эртарышым, а тудын көргыштыжō ия илимым паленат омыл. Теве адак крешене вўдлан толам», – манеш. «Шукерте огыл гына нангайшычыс? Йўынат пытарышда мо?» – őрын йодам. «Осал дене кучедалмашыш кайыш, – шыргыжеш ковай. – Кугызамын көргыж гыч иям поктен лукташ тōчышым».

Мый тудын марийжым пеш сайын палем. Поро айдеме, чот пашаче, шонгемын гынат, ошкыл кертдыме лиймешкыже, эре вольыкым ашныш. А ынде теве вакшышыште кия.

Крешене пайрем деч вара ковай пōрт көргыжым крешене вўд дене эрыктен лукташ тарванен. Чыла вере шыжыктылын, кугызажын кийыме кроватьдекешуын. «Чу, – шоналтен ковай, – мари-ем ўмбакаш шыжыктышаш. Теве телевизор дене ия дене варналтше еҥ-шамыч нерген мом тольык огыт ончыкто! Ўмбакышт юмын вўд логалеш гын, когаргыше гай тōрштылыт, кычкырат...» Ты жапыште кугызаже шке верыштыже шып-тымык нералтен киен. Кува воктекыже миен да, ласкан кийыше марийже ўмбаке ий гай йўштō вўдым шыжыктен. Кугыза őрткен помыжалтын, кычкырлаш, кидше дене лупшкедылаш тўгалын, куваже ўмбаке ала-мом кудалтен. Ковай шуко шонен шогыде, ия деч утараш манын, атысе чыла вўдым кугызаже ўмбаке опталын. Сандене черкыш вўдлан угыч толын.

ПН	ВТ	СР	ЧТ	ПТ	СБ	ВС
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24/31	25	26	27	28	29	30

🍷 – пища с растит. маслом
 🍷 – пища без растительного масла
 🐟 – разрешение на рыбу
 🍷 – скоромная пища без мяса
 🍷 – разрешение на икру
 🍷 – разрешение на вино
 🍷 – воздержание от пищи
 🍷 – сплошные седмицы
 🍷 – постные дни
 🍷 – особое поминовение усопших

2 – Икте-весым проститлыме рушарня. Кугу пўтылан кумыланме кече (заговенье). Москван да уло Русьын Патриархше священномученик Ермогенын кечыже.

3 – Кугу пўтö тўналтыш.

5 – Благоверный князь Ярослав Мудрыйын кечыже

8 – Москвасе поро пиалан Матронушка аванан мощыжым мумо кече.

МАРТ. ЧЕРКЕ ПАЙРЕМ

9 – Православийын сенгымашыже. Христос ончыч Толшо святой Иоанн пророкын вуйжым икымше да кокымшо гана мумо кече.

15 – Колышо-влакым уштымаш. Юмын Аван «Державный» иконыжын кечыже.

16 – Святитель Григорий Паламан кечыже.

17 – Москвасе благоверный князь Даниилын кечыже.

18 – Смоленскын благоверный князь Феодор ден тудын Давид да Константин эргыже-влакын кечышт. Юмын Аван «Воспитание» иконыжын кечыже.

20 – Юмын Аван «Споручница грешных» иконыжын кечыже.

22 – Севастий ерыште орланыше 40 святойын кечыже.

23 – Ырслан кумалме рушарня.

25 – Свт. Григорий Двоеслов ден преподобный Симеон Новый Богословын кечышт.

29 – Колышо-влакым уштымаш.

30 – Преподобный Иоанн Лествичник ден Юмын енге преподобный Алексийын кечышт.

ЙОРАТЫМАШ ДЕН ОЙЫРЛЫМАШ

Ончыкылык мужырым ончен, пасу тўрыштö Йоратымаш ден Ойырлымаш шогеныт.

– Мый нуным ойырен кертман манын, айда ўчашена! – темлен Ойырлымаш. Йоратымаш вашештен:

– Ончыч мый нунын деке ик гана тўкнем, а вара тый кеч-мом ыште. Тунам тыйын моштымашетым ончалына.

Тыгак ышташ кутырен келшенит. Ёдыр ден каче воктек Йоратымаш лишемын, капышкышт тўкнен, шинчашкышт тўткын ончалын. Нунын коклаште ынде пуйто тул сескем волгалт йўлен.

У мужырын шўмышт йоратымаш дене теммым ужын, Ойырлымаш нунын деке мяшат тоштын огыл, тыгай годым вийдыме улмыжым умылен.

Икмынар жап гыч тудо нунын суртышкышт пурен. Самырык ачан икымше шочшыштым онжо пелен ондалше ватыже ўмбаке кугу тауштымаш дене ончымыжым ужын, пиалан ешым сенген керташ ок лий манын умылен, лектын каен.

Вес гана нунын деке адак толын. Йоча-шамычын модын кычкырлыме йўкышт пўртым сургалтарен, ава нуным лыпландараш тыршен. Паша гыч пўрѐнг чот нойышо толын. «Тыгай илышыште йоратымаш ден тауштен моштымаш деч ниможат кодын огыл докан. Ындыжым мый сенемак», – шонен Ойырлымаш. Вате-марийын шинчашкышт ончалмеке, тудо пагалымаш ден ваш умылымашым ужын. «Адакат тыршымашем укешке лекте», – шоналтен да коранг каен.

Ятыр жап эртымек, Ойырлымаш угыч толын лектын. Ешыште ынде йоча-влак vele огыл, уныка-шамычат лийыныт. Чалемше коча нунын дене порын мутланен, пелашыже кочкаш ямдылен. Коча-кова коклаште ваш ўшанымаш

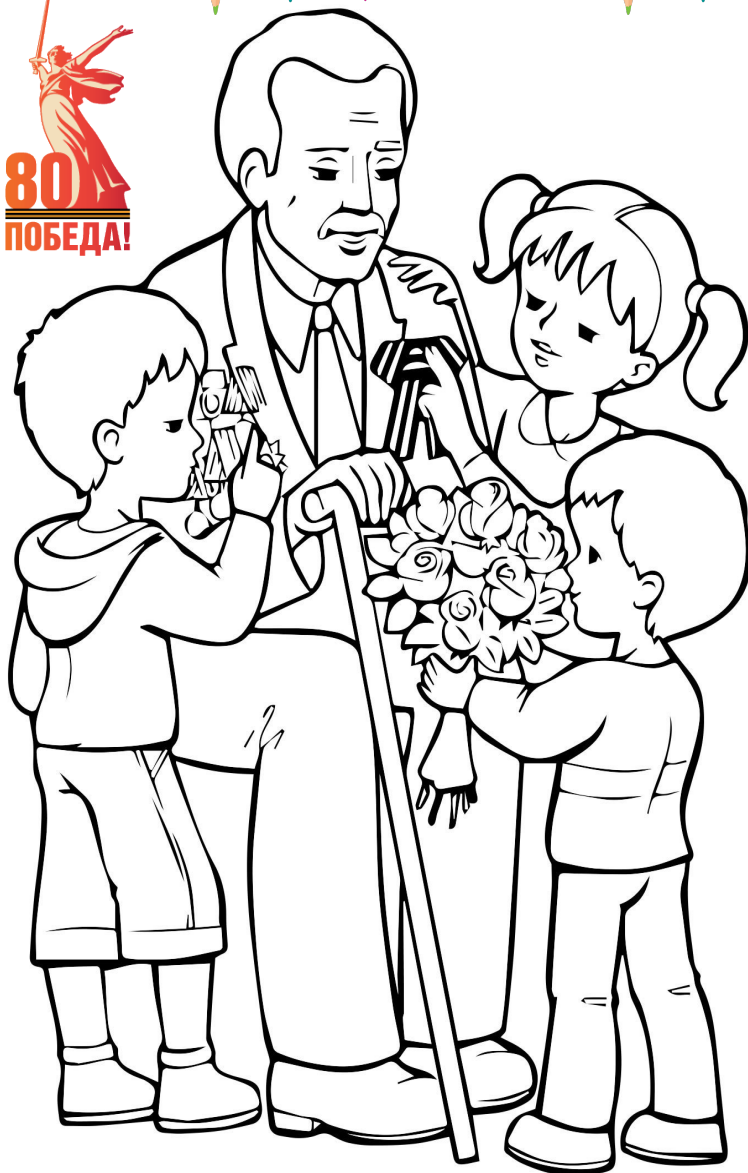

чотак палдырнен. Ты ганат сенген кертдымыжлан ўкынен, Ойырлымаш нунын деч каяш вашкен.

Ойырлымашын ты ешышке пытартыш гана пураш тўчымыж годым шонго ўдырамаш шўгарлашке вашкен. Тушто марийжын шўгаржым тўрлен, илыше дене мутланыме семын мутланен. А вара, торашке ончен, тенгылыште каналтен шинчен. Илышыштышт лийше йоратымаш, кугу тауштымаш, пагалымаш ден умылымаш нерген поро шарнымаш шинчаштыже сескемалтын, уэш вашлиймашлан ўшан палдырнен.

– Ындыжым чылт вара шон кодынам, Йоратымаш мыйым шукертак сенген улмаш, тынар жап арам толашенам, – кызыт гына умылен Ойырлымаш.

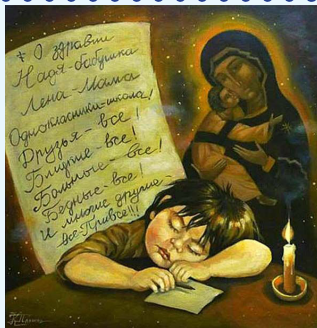
КУАНАН ЧИЯЛТЕНА

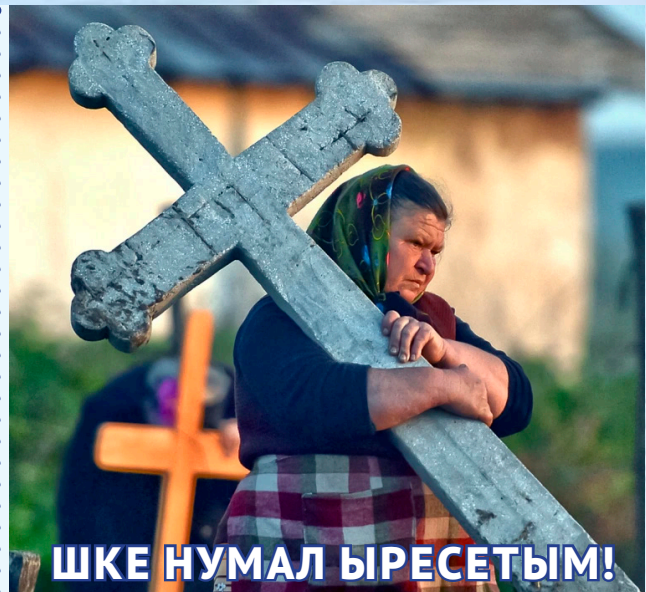
МОЛИТВА

«Мо тыгай молитва?» – йодыныт ик монах деч. Тудо тыге умылтарен:

– Шинчатым кумо-ян да шоналте: пуйто кава гыч шөртнӧ шинчыр вола. Тый тудым руалтет да, иконго почеш весым кучен, шке декет шупшат. Шкаланетше тудым мландыш волтымет гай чучеш, а чынже дене кавапомышыш тый шке күзет улмаш. Молитван лач тыгай вийже.

“ШӰМ-ЧОН ИЗОЛЫК” МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ
Учредитель: “Руш Православный Черкын Йошкар-Оласе да Марий Элысе епархийже (Московский Патриархат)” религиозный организаций.
 Журнал зарегистрирован Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Марий Эл, свидетельство о регистрации ПИ № ТУ 12-0164 от 12 декабря 2013 года.
 Тираж: 1500 экз. Формат - А-4-12. Заказ №
 Журнал лекме жап - 04.03.2025 ий.
 0+ - знак информационной продукции согласно ФЗ от 29.12.2010 г. №436-ФЗ.
 Журналым редакцийште погымо да верстатлыме. “Стринг” ИПФ ООО-што савыктыме. Адресше: 424007, Йошкар-Ола, Строитель урем, 95, 101А корпус, 12-12А пӧлем.

ШКЕ НУМАЛ ЫРЕСЕТЫМ!

Нумал ыресетым! «Неле» ман ит ойло...
 Кӧлан гын шӱдӧ пачаш неле тиддечат...
 А лишыл палымын коваштыште лийдегеч,
 Тый тудын языкше нерген ойлаш ит тошт...
 Эрталме корныж дене ошкыл онченат мо?!
 Тугеже йонгылышыжо-влаклан ит шылтал.
 Уло тӱнялан сырен коштмо ок кӱл,
 Тый ончык ошкыл, Юмым кӧргыштет нумал.
 Нумал ыресетым, кеч шыде, кочо шӱлык
 Шӱметым вӱр лекмешке азыр гай иша.
 Йокрокланат ит пу нулташ чонетым –
 «Йӧратымаш уке» ман тудо ондала.
 Шканет каласе «Пиал уло» манын,
 Вет тиде шоя огыл, тиде – чын!
 Мутлан, ават, суртет, ешет, йочат-влак...
 Йӧратымаш эре пиал ден икоян!
 Нумал ыресетым, кунам неле годым
 Иолташет-влак шенгечынет лӱят.
 Тыгерак Юмо шӱдӧ пачаш чоным
 Корштарен кертше дечын утара.
 Кунам тый Юмым у пачерлан верчын
 «Кумалмем ок кол» манын шылталет,
 Тудо туге ышта – сарлан кӧра элетлан
 Тый тыныслыкым шортын сӧрвалет!
 Нумал ыресетым!!! Весыным ит тӱкӧ!
 Ит туныкто кайыкымат дельфин лияш...
 Но миллион сорта йӱлен пыта гын,
 Лач иктын тулжо утара чылам.
 Тыят тыгак шокшетым пу изишак,
 Олмешыже ит кӱчӧ нимомат.
 Тунам шижат – Юмо шынген шӱмешет.
 Тый пиалан лийнет? Лият! Товат!

**Ирина САМАРИНА,
 Анфиса ЭМАНОВА марланден**

Редакцийын да издательын адресышт: 424000, Йошкар-Ола, Вознесенский урем, 81, 224-ше пӧлем.
Тел.: (88362) 45-39-54.

E-mail: marlagazet@mail.ru

Тӱн редактор: Н.В. Чузаев (протоиерей).

Редакционный совет: И.А. Сапаев (иерей), Д.В. Смирнов, А.П. Чемякова, А.В. Эманова.

Компьютер дене келыштарыше: Д.В. Смирнов.

Ак - кутырен келшыме почеш. Авторын да редакцийын шонымашышт тӱрлӧ лийын кертят. Серыш-влак мӧнгеш ыгыт колталт.

**РЕДАКЦИЙ ЙОДЕШ: ЖУРНАЛЫМ ШАЛА
 КЫШКЫЛТАШ ОГЫЛ. ЛУДЫНАТ - ВЕСЫЛАН ПУ!**